

Soorten die dit jaar door beide teams zijn gemist maar op tenminste drie van de vijf eerdere Big Days wel zijn waargenomen zijn Grote Zilverreiger (3), Toendrarietgans (3), Temmincks Strandloper (4), Rosse Grutto (4), Steenuil (4), Rouwkwikstaart (4), Bosrietzanger (3), Matkop (4) en Appelvink (5). Het getal tussen haakjes achter de soort betreft het aantal Big Days waarop deze soort werd waargenomen.

De 114 door beide teams waargenomen soorten in 2009

Fuut	Buizerd	Poelruiter	Boompieper	Grasmus
Dodaars	Slechtvalk	Watersnip	Graspieper	Fitis
Aalscholver	Boomvalk	Zwartkopmeeuw	Witte Kwikstaart	Tijftjaf
Blauwe Reiger	Torenvalk	Kokmeeuw	Gele Kwikstaart	Baardman
Ooievaar	Waterral	Stormmeeuw	Winterkoning	Staartmees
Lepelaar	Waterhoen	Grote Mantelmeeuw	Heggenmus	Pimpelmees
Knobbelzwaan	Meerkoet	Kleine Mantelmeeuw	Roodborst	Koolmees
Grote Canadese Gans	Scholekster	Zilvermeeuw	Nachtegaal	Boomklever
Brandgans	Kluut	Visdief	Blauwborst	Boomkruiper
Grauwe Gans	Bontbekplevier	Holenduif	Zwarte Roodstaart	Gaai
Sneeuwgans	Kleine Plevier	Houtduif	Gekraagde Roodstaart	Ekster
Bergeend	Zilverplevier	Turkse Tortel	Paapje	Kauw
Wilde Eend	Kievit	Koekoek	Tapuit	Zwarte Kraai
Krakeend	Kanoet	Ransuil	Merel	Roek
Smient	Bonte Strandloper	Bosuil	Zanglijster	Spreeuw
Wintertaling	Kleine Strandloper	Gierzwaluw	Cetti's Zanger	Huisemus
Zomertaling	Kemphaan	Ijsvogel	Snor	Ringmus
Slobeend	Wulp	Groene Specht	Sprinkhaanzanger	Vink
Krooneend	Grutto	Grote Bonte Specht	Rietzanger	Groenling
Kuifeend	Tureluur	Veldleeuwerik	Kleine Karekiet	Putter
Tafeleend	Groenpootruiter	Oeverzwaluw	Spotvogel	Kneu
Bruine Kiekendief	Oeverloper	Boerenzwaluw	Tuinfliuter	Rietgors
Havik	Bosruiter	Huiszwaluw	Zwartkop	

Literatuur voor Big Days in de Amsterdamse regio

- Berg M. van den, W. van der Schot, 1982. Een "Big Day", iets voor u? De Gierzwaluw jg. 20 (1): 18-21.
 Vlek, R. 1988. Verslag van de eerste Big Day in de regio Groot-Amsterdam, op 3 mei 1988. De Gierzwaluw jg. 36 (2): 13-20.
 Altenburg, R. 2005. Big Day 7 mei 2005. De Gierzwaluw jg. 43 (2):20-21.
 Schot, W. van der. 2006. Verslag Big Day 13 mei 2006. De Gierzwaluw jg. 44 (1): 14-18.
 Groen, F. van. 2007. De vierde Big Day. De Gierzwaluw jg. 45 (2): 9-15.
 Woude, J. van der. 2008. De Big Day van 10 mei 2008. De Gierzwaluw jg. 46 (2): 23-25.

Koosje & Co

Jip Binsbergen

FOTO: JIP BINSBERGEN

Koosje en K2 op het balkon, 21 april 2009

"Voor studievogels zijn het heerlijke dieren. Door hun grootte, talrijkheid en brutaliteit zijn ze gemakkelijk waar te nemen, ze steken hun doen en laten niet onder stoelen of banken en hun leven en bedrijf is zoo vol tierigheid en variatie, dat het voor den vlijtigen waarnemer een onuitputtelijke bron van genoegen wordt."

Jac.P. Thijssse over kraaien in *Het Vogeljaar, Nederlandsche vogels in hun leven geschetst, 7e druk*

Voor mijn huis aan het Azartplein ontdekte ik dit voorjaar in een wilgenboom een kraaiennest. Vanuit mijn huiskamer bleek ik goed te kunnen zien wat er op en om het nest gebeurde. Vanaf vrijdag 27 maart tot en met Hemelvaart 21 mei 2009 heb ik dit kraaiennest en zijn bewoners 56 dagen gevolgd en op mijn kraaiennestblog (blogger.xs4all.nl/marjipjo) dagelijks verslag gedaan. Hieronder volgt een samenvatting van deze waarnemingen.

Het nest zat links bovenin een wilgenboom die in de Bogortuin staat. Ik woon op de zevende verdieping in gebouw Wladiwostok op het Java-eiland. Mijn telescoop had ik in de woonkamer opgesteld en een verrekijker hield ik bij de hand. In het begin van de periode was de boom helemaal kaal en kon ik het nest en de kraaien heel goed zien. In mei waren de bladeren zo groot geworden dat ze mij het uitzicht nagenoeg ontnamen. Ik nam doordeweeks waar vanaf 6.00 uur tot 8.15 uur en vanaf 17.30 uur tot en met zonsondergang (20.30-21.30 uur). In de weekends soms de hele dag. Vooral 's ochtends als het stil op straat was, waren de kraaien goed te volgen, meestal hoorde ik ze al als ik opstond. Het leek dan of ze het hele Azartplein in hun bezit hadden genomen.

De 'observatiepost'

Het wijfje, dat sinds 27 maart broedend op het nest zat, heb ik Koosje genoemd. Zij was makkelijk te herkennen, een robuuste kraai met een geheel zwart pak. Op het midden van de schouder, tussen de vleugels heeft zij enkele witte veren. Het mannetje, K2 genaamd, is slanker, loopt een beetje mank en had in het begin een uitstekende veer aan de linkervleugel die later weer gladgestreken is. Verderop in de Figeë-kraan op de Sumatrakade achter het Open Haven Museum broedde nog een kraaienpaar. Die noemde ik K3 en K4. Vooral 's ochtends trof ik alle kraaien gezamenlijk kraaiend aan op Loods 6 aan het Azartplein.

Koosje en K2 hebben een beperkt territorium. Ze kwamen meestal niet verder dan het Azartplein, vooral de Zes Gezusters (zwarte elzen) aan het begin van de KNSM-laan werden 's ochtends bezocht. Eind april zaten ze vaker op Wladiwostok en K2 sliep dan op de Hoogkade. Tijdens het voeren van de jongen werden er regelmatig uitstapjes gemaakt naar de verbindingsdam. Houtduiven, Eksters en halsbandparkieten werden fanatiek verjaagd.

Op 27 maart was Koosje al aan het broeden, het nest was aan de buitenkant gemaakt van takken en enkele plastic strips staken opvallend uit. Vooral in het begin werden er nog wat takken verschoven. Helaas kon ik niet in het nest kijken, eieren heb ik dan ook niet gezien. Hierdoor weet ik ook niet zeker wanneer de eieren uitgekomen zijn. Zoals uit onderstaand verslag blijkt, merkte ik wel aan het kraaiengedrag op dat er jongen moesten zijn. Kraaien broeden tussen de 18 en 19 dagen, en volgens mijn berekeningen zouden zo rond Pasen (12 april) de eerste jongen uit het ei moeten kruipen. Tot die tijd zat Koosje de meeste tijd op het nest. Ze kwam er alleen af om zich te ontlasten. Dat deed ze keurig op de rand van Hoogkade. Ze keerde haar kont naar buiten en liet haar ontlasting acht verdiepingen omlaag vallen. Tijdens het broeden heeft ze niets gegeten; ze werd niet gevoerd door K2.

Na Pasen noteer ik het volgende:

Di 14 april 8.15 uur Koosje weer van het nest af. Ik maak me zorgen, ze was de afgelopen weken heel erg broeds en kwam amper van het nest af. Gister en vandaag zie ik haar steeds voor langere tijd van het nest af. Komen er geen jongen?

Wo 15 april 20.30 uur Koosje en K2 weer samen op het nest. K2 kijkt een beetje dom omlaag. Koosje met haar gat naar mij toe. Ze zit met haar hoofd omlaag, ik kan niet zien wat ze doet. Koosje zit nu weer op het nest en K2 vliegt weg richting Verbindingsdam.

Op zondag 19 april 15.50 uur zie ik eindelijk Koosje de jongen voeren: Koosje staat op de rand van het nest, met haar gat naar mij toe, in het nest zie ik inderdaad rode bekjes tevoorschijn komen. Koosje pikt in die bekjes, dat heet dus voeren! Ik zie twee rode bekjes, zouden er maar twee jongen zijn? Als het goed is beginnen ze met vier jongen, de grootste schreeuwers krijgen eerst, misschien zitten er nog kleinere of minder hongerige kuikens in het nest. Ik denk dat de jongen ongeveer een week oud zijn en toch met Pasen uit het ei gekropen zijn.

Ma 20 april 18.30 uur Koosje van nest af. Voert en vliegt weer naar de rand van Hoogkade. Koosje vliegt naar het nest en ik zie nu drie roze opengesperde bekjes en drie heel erg kleine kale kopjes verschijnen. Koosje voert deze jongen.

Later blijken er toch vier jongen in het nest te zitten, die snel groter worden. De jongen worden volgens de literatuur in 28 tot 38 dagen vliegvlug. Dus over een dikke maand zouden ze uit moeten vliegen. Regelmatig staan beide ouders op de rand van het nest. Het lijkt erop dat K2 niet goed weet wat hij met de jongen aan moet. K2 voert regelmatig Koosje, die dan weer de jongen voert. K2 zie ik in het riet bij de Verbindingsdam lopen, op zoek naar eendeneieren. Volgens de bootbewoonster zijn alle twaalf eieren uit het eendennest door de kraaien geroofd. Ook ziet mijn benedenbuurvrouw beide kraaien op haar balkon. Daar wachten ze totdat de jonge pimpelmeesjes uit het nestkastje komen. Ik heb de kraaien alleen maar brood zien eten, ik kan helaas niet zien wat ze de jongen voeren. Oude boterhammen legde ik in de Bogortuin neer; binnen de kortste tijd waren die op. Een keer heb ik Koosje als een hond een hele krentenbol naar binnen zien schrokken. Onder het nest kan ik geen voedselresten ontdekken. Ik kan geen vuilniszakken op het balkon zetten, ze worden door de kraaien 's ochtends opengepikt op zoek naar etensresten.

Er wordt alleen gevoerd als de jongen bedelen. Soms staan de kraaien een tijdje op de rand van het nest zonder te voeren, pas als de rode bekjes open gaan (ik kan ze niet horen) worden ze gevoerd.

Op zaterdag 25 april 13.50 uur zijn er nog maar twee jongen: Koosje voert jongen. Eentje heeft al een grijs verenpak. Ik zie er nu nog maar twee. Koosje gaat zitten en twee kopjes blijven boven het nest uitsteken.

Do 30 april Koosje en K2 zitten aanvankelijk met zijn tweeën op de rand van het nest en voeren de jongen. Daarna vliegen ze weg naar Hoogkade. Ze strijken vandaar neer op het dak van het SHB-gebouw. Op het dak heeft iemand brood gestrooid. Ze pakken het in hun bek en lopen naar een plasje water wat op het dak is achtergebleven. Het brood wordt geweekt in het plasje. Ze maken er een babypapje van en ze stoppen het vervolgens in hun krop. Ze vliegen naar de platanen. Na een kwartiertje vliegen ze naar het nest en gaan ze de jongen voeren. De jongen worden met de nacht groter. Nu steken ze al met hun kop boven Koosje uit, wanneer die op het nest zit. Als de volwassen kraaien niet op het nest zitten, kan ik echter nog geen jongen zien. Na het voeren blijft K2 op de iets hogere tak bij het nest zitten en Koosje blijft op de rand van het nest.

Na Pinksteren zie ik op **woensdag 20 mei** nog maar één jong:

's Ochtends vroeg zie ik tot mijn schrik slechts één groot jong op de rand van het nest staan. Ben je even weg, mis je weer van alles! Zijn de andere twee jongen uitgevlogen, zitten ze ergens anders in de boom, zijn ze dood? Ik weet het niet. Besluit om het ene nog resterende jong Karelkje te noemen. Het kan natuurlijk net zo goed een vrouwtje zijn, maar ik beschrijf hem als van het manlijke geslacht.

6.15 uur. Karelkje (het jonge kraaitje) zit op de rand van het nest. K2 zit op de tramleiding.

7.50 uur. Karelkje op nest.

14.00 uur. Koosje voert Karelkje en voert poepje af.

14.10 uur. Karelkje slaat zijn vleugels uit, Hup, hup, hup, hup! roep ik enthousiast. Het helpt niet, ten eerste kan hij mij niet horen en ten tweede ben ik even vergeten dat jonge vogels eerst hun vliegspieren moeten trainen voordat ze hun eerste vlucht kunnen maken.

18.30 uur. Karelkje loopt over de rand van het nest, ik ben bang dat ie eraf kukelt. Dat valt gelukkig mee. Hij poetst en slaat daarna zijn veren uit.

Vanaf Hemelvaart 21 mei ben ik tien dagen op vakantie. Ik ben gestopt met mijn kraaiennestblog. Als ik terug kom staat de nestboom vol in blad. Ik zie alleen Koosje en K2 op het dak van de Hoogkade. Van Karelkje geen spoor.

Pas na een week zie ik Karelkje terug. Hij zit bij zijn ouders op de Hoogkade. Karelkje is makkelijk te herkennen aan de witte schouderveren. Hij lijkt op zijn vader; hij loopt ook een beetje mank en is mager. Hopelijk haalt hij het volgende jaar.

Vogelreis naar Suriname

Ricardo van Dijk & Martijn Voorvelt

Van 13 februari tot 2 maart 2009 organiseerde Jan Timmer een reis naar Suriname voor leden van de Vogelwerkgroep en de KNNV Amsterdam. Dit verslag geeft een weergave van deze reis, vol vogels en indrukken.

*Swallow-tailed Kite,
Pakuli River*

Commewijne (dag 1-2)

Na een lange vlucht met SLM landen we aan het einde van de middag op het vliegveld van Paramaribo. Na wat kruiers van ons afgeschud te hebben, nemen we even de tijd om de eerste vogels om ons heen waar te nemen. Op een grasveld zien we Yellow-rumped Caciques en er vliegen Fork-tailed Palm Swifts en Orange-winged Amazons over. We maken kennis met onze vogelgids, Otte Ottema, die al meer dan tien jaar voor de Surinaamse natuurbeschermingsorganisatie STINASU werkt. Otte is een opmerkelijke verschijning in een camouflagedpak met korte broek en lange baard.

We vertrekken naar Commewijne en zien onderweg Cattle Egrets en een Pied Water-Tyrant. In het donker komen we aan op De Plantage, dat bestaat uit een aantal lodges en een restaurant. Tijdens de eerste nacht horen we het angstaanjagende geluid van Guianan Red Howler Monkeys (Brulapen) en dat zou vrijwel de gehele reis zo blijven. Ook is er een Striped Owl gehoord. In het eerste ochtendlicht in Suriname is het uiteraard spannend wat we te zien zullen krijgen. Bij de lodges broedt een paartje Violaceous Euphonia en bij Jan vliegt er zelfs een Silver-beaked Tanager tegen zijn borst. Op deze voormalige plantage is een ruime tuin aanwezig, een kreek en een stuk bos. Bij de kreek zien we een Green-and-rufous Kingfisher. Na het ontbijt gaan we met een locale gids het bos in. Het vogelen is hier behoorlijk lastig omdat veel vogels hoog in de bomen zitten. Aan de rand van het bos zien we een paartje White-browed Antbird en een White-winged Becard. We vogelen nog wat in de tuin met een Pygmy Kingfisher en een Hooded Tanager en zien onze eerste toekanachtige, de Black-necked Araçari. In de middag begint het te regenen en het zou niet meer ophouden. Vanuit het restaurant vullen we de lijst aan met een Long-winged Harrier en enkele Squirrel Monkeys (Doodshoofdaapjes).